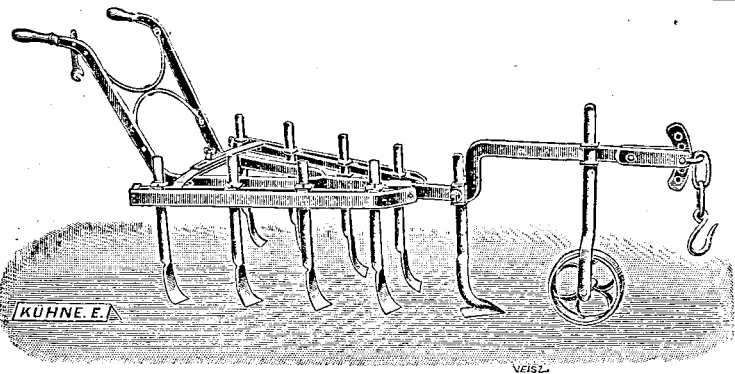

ERDÉLYI GAZDA

XXXIX. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR. 1907. JUNIUS 23.

25. SZÁM.

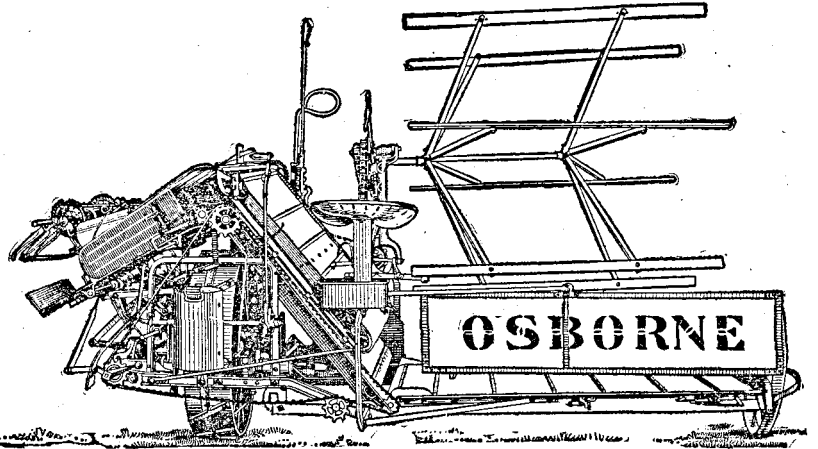

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyára által **MOSONBAN**

elismerett gondos kivitelben szállítanak:

MINDENMŰ EGYSOROS KAPÁLOESZKÖZÖK: Columbia Cultivátorok, Kerrmann kapálók. LAASS rendszerű többsoros KAPÁLÓGEPEK,

1672

— Burgonyamivelő eszközök, Ssénagereblyék, Ssénaforgatók. —

„OSBORNE“

kévekötő és marokrakó aratógépek, fűkaszaló gépek, stb.

FŐRAKTÁR:

FIÓKRAKTÁR:

Budapest, VI., Váci-körút 57a Temesvár, Gazdaudvar.

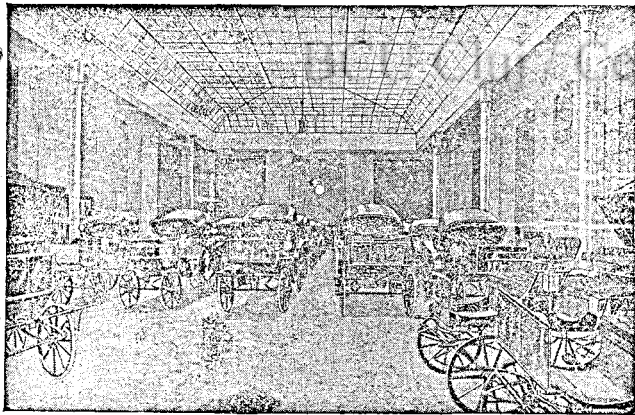
A budapesti kovács és kocsigyártó ipartestület

védnöksége alatt álló kocsiaru csarnok szövetkezet,

mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja.

VII., Rákóczi-út 72.

Kocsiarucsnok

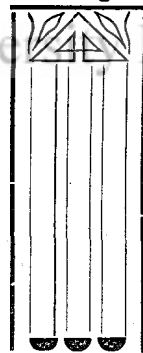

BUDAPEST,
VII., Rákóczi-út 72.

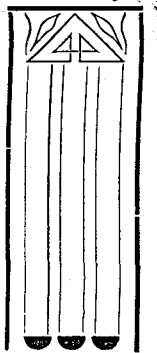
Magyarország legnagyobb kocsiraktára! Mindennemű új kocsik raktáron tartanak. 1875

Drössler Károly cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár

Budapest, VI., Váci-körút 59. Gyár: Pozsony.

Magánjárókat, Gőzmozgonyokat, Cséplőgépeket, úgy gőzmozgonyokhoz mint benzinkomobilokhoz, Szalmakaszalókat, Gőzekéket, Vetőgépeket, Burgonyakiemelő gépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legtökéletesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

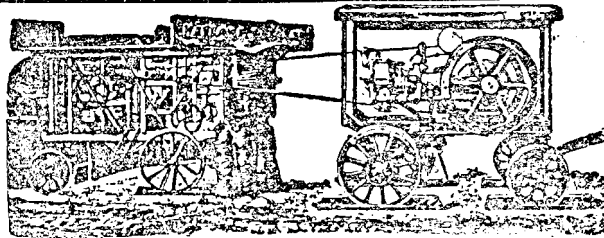
Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek. Képviselek jutányos feltételek mellett felvételnek.

A legmegbízhatóbb és legegyszerűbb kezelésű

„GLÓRIA“

benzin-petrolin motorok és motor-cséplőkészletek

gazdasági és ipari célokra.

KÁLLAY motorgyárában

Budapest, VI., Nagymező-utca 43 szerchezthők bejótállással legolcsóbb árban. 3-5 évi részletfizetésre. 1860

Tessék ezen szakértő cégtől árlapot kérni.

— Használt gőzgépek cserébe vétetnek. —

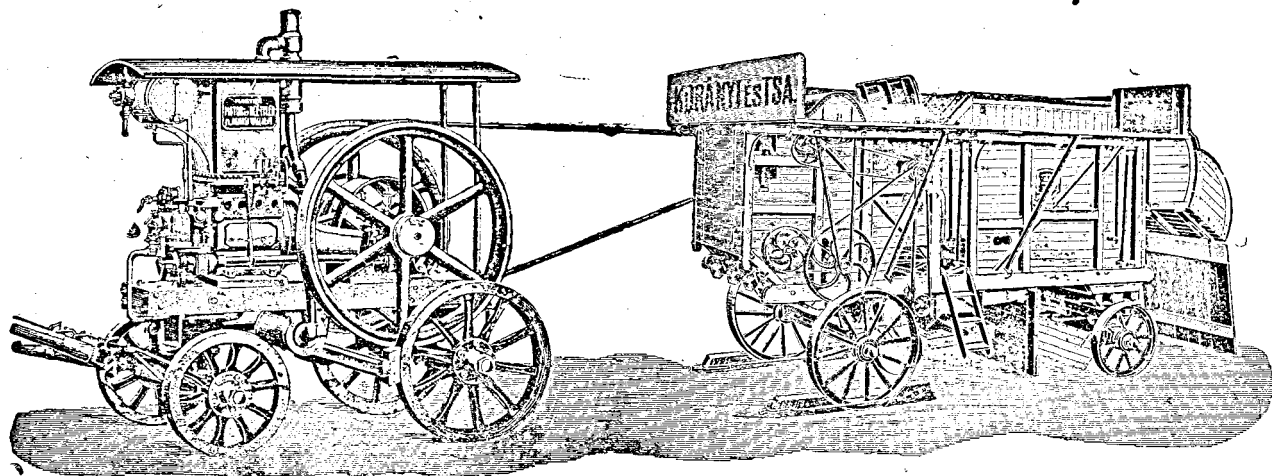
LOKOMOBILOK, GŐZCSEPLŐGEPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGEPEK, TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRUEGYZEKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYARÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

Nemzetközi Motor Gyári Vállalat Budapest, VIII., Aggteleki-utca 21.

A legolcsóbb üzemű
Korányi-féle
Benzin, nyersolajmotorok
és cséplőkészletek.

Állandó legnagyobb gépkiállítás.
Legmesszebbmenő jótállás!
Kedvező fizetési feltételek.
Árjegyzék és költségvetés
ingyen!

Nyersolaj motornál a fogyasztás óránként és lóerőnként **1—2 fillér.**

Az eredeti **MÉLOTTE** tejfölözőgép 0.08% zsirtartalomra fölöz. Ezt bizonyítja a Magyarországi vezérképviselő, a **GEITNER és RAUSCH** cég Budapest, VI., Andrásy-út 8. kezeiben lévő, hivatalos bizonyítvány és számos elismerő levél, mely a gép tartósságát is dicséri. Teljes tejgazdasági telepek berendezése kézi és erőhajtásra. Árjegyzék és ajánlat ingyen! Alapítva 1865. Számos első kitüntetés!

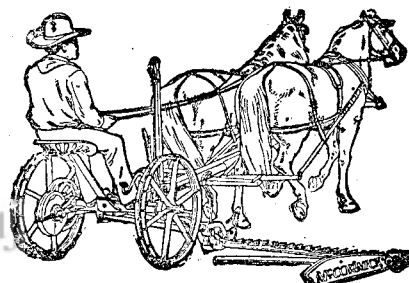
Kévektő-aratógép.

McCormick

csikágói aratógépgyár

Magyarországi igazgatósága és főraktára

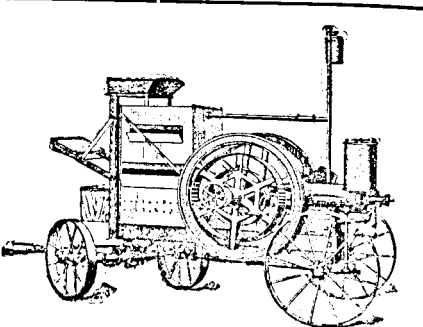
Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

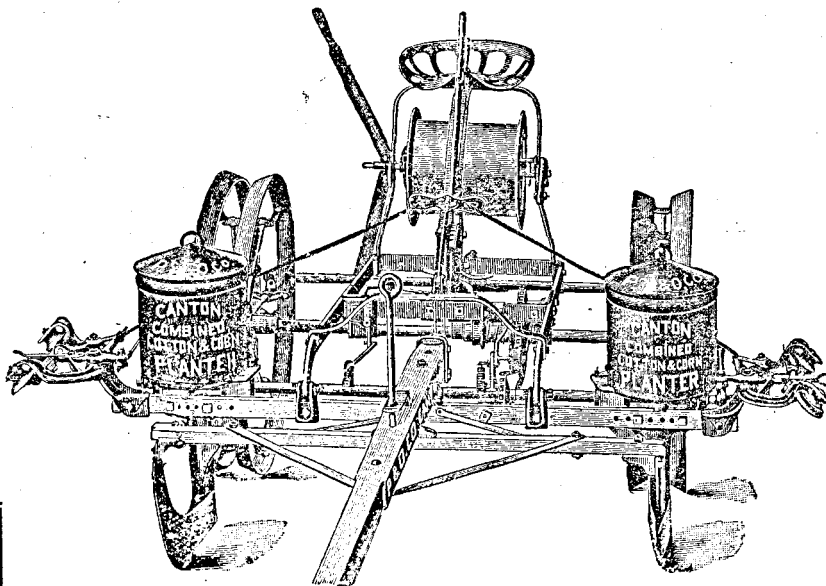
„New 4” fűkaszálógép.

Különleges gépek:

- Kévektő-aratógép
- Marokrakó aratógép
- Fűkaszálógép 1857
- Szénaforgatógép
- Szénagyűjtőgép
- „Ohio” tengeriszártépőgép
- Tengeri-morzsológép

Benzin-Lokomobil.

„Senior” tengeri-ültetőgép, a mely Herrmann-féle rendszerben autom. négyzetben ültet.

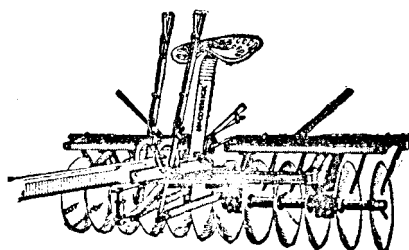
Eredeti amerikai benzin-motorok takarmánykamra és cséplőgép-hajtás számára.

Részletes képes árjegyzéket díjmentesen küldünk.

Állandó gépkiállítás Budapesten.

Különleges eszközök:

- Tárcsás borona, tarlóhántásra és vetőszántásra.
- Rugófogas borona, lazításra.
- Aczél-lókapa, tengeri- és burgonyakapálásra.
- 14 fogas cultivator.
- Istállótrágya-szórókocsi.

Tárcsás borona.

Szuperfoszfát-műtrágyákat a legolcsóbb napi árakon szállít a

„KLOTILD” Első Magyar Vegyipar Részvénytársaság

BUDAPEST, V. Nádor-utca 4. sz.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
LŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-U. 2. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMENY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- Összehasonlító tengeri termesztési kísérlet, tekintettel Erdély viszonyaira. *Dr. Varga Kálmán.* 355
- A második termésbecslés 356
- A mezőgazdasági gyömolcstermelés és annak jövedelmezősége. *Vesszősi F.* 357
- Patkányirtás tengeri hagymával. *Nagy Géza.* 358
- A kert-városok. *Dr. Wildner Ödön.* 356

Vegyes közlemények.

- Székelyek tanelmányutja Algyógyra 359
- Gyász eset. — Kérdés az eternit-pala célszerűségéről. — Határbejárással kapcsolatos gazdasági előadások. — Zöldtrágyázási kísérletek felülvizsgálata. — Patkányirtás tengeri hagymával. — Az erdélyi gazdatársadalom szervezése. 359

Értesítések

Összehasonlító tengeri termesztési kísérlet, tekintettel Erdély viszonyaira.

Irta: **Varga Kálmán dr.**

A *Kísérletügyi Közlemények* május havi, június 20-án Kolozsvárra érkezett füzetéből vesszük át *Varga dr.* kolozsvári gazdasági akadémiai tanárnak ezt, az erdélyi gazdákra nézve igen érdekes cikkét. Nem állhatjuk meg azonban, hogy megjegyzést ne tegyünk a közlemény közzétételét illetőleg. Mert a *Kísérletügyi Közlemények* jelentése szerint ez a közlemény március 7-én érkezett oda. Ma június 20-a van: a tengeri megnőtt már, néhol kétszer is megkapálták már, ami a cikkben tanulság van, azt talán sok gazda megjegyzi magának a jövőre, sok talán el is felejtí a jövő évig; de az bizonyos, hogy ezeknek a tanulságoknak értékesítésétől egy esztendőre, erre az évre elestek már a gazdák. A közérdekű kísérleteknek ezen a módon való közlése tehát ugyancsak szembehelyezkedik a gazdák érdekeivel, amelynek a legelső következménye az, hogy minden kísérletről, minden tanulságról, de különösen azokról, amelyek állami intézményektől származnak, a lehető leggyorsabban értesüljön, hogy alkalma legyen azokat a maguk szempontjából mérlegelni és a maguk viszonyai között alkalmazni.

És ennek két módja lehet: hogy a kísérletet végzők kísérleteik tanulságait és leírását a szaklapokban adják közre, vagy az, hogy a *Kísérletügyi Közlemények* olyan időközökben jelennek meg, amikor közleményei a gazdákra nézve még aktuális érdekek és hasznosíthatók. A dohányokban előforduló nem illó orgánosságok különválasztásáról a gazdák jókor értesülhetnek még egy esztendő múlva is; de talán nem lenne boszorkányság az olyan gyorsaság, amely a tengeri fajtákkal tett kísérleteket legalább a vetés idejére tenné hozzáférhetőkké a gazdáknak.

Az Erdélyi Gazdasági Egyletnek néhány év előtt ez irányban a földmivelésügyi miniszteriumhoz intézett fölterjesztése úgy látszik hatástalan maradt, pedig ez a példa is mutatja, hogy ez a dolog így nem valami tökéletes. — *Szerk.*

A földmivelésügyi miniszterium hivatalos jelentése szerint, a Királyhágóntól 1906-ik esztendőben 726.624 katasztrális holdat vettek be tengerivel. Termett pedig kat. hold-

holdanként átlagban 827 q. szemes tengeri. Ha ez eredményt Magyarország többi részeinek tengeri termésátlagával összehasonlítjuk, úgy nyilvánvaló lesz, hogy a Királyhágón-túli vármegyék tengeri-termés átlagai a legalacsonyabbak, mert a Duna balpartján 10-60 q; a Duna jobbpartján 11-40 q; a Duna—Tisza között 11-52 q; a Tisza jobb partján 9-03 q; a Tisza balpartján 9-10 q és a Tisza—Maros szögében a tengeri 10-61 q átlagtermést nyújtott.

Önként fölmerülhet az a kérdés, hogy a Királyhágón-túli megyék alacsony tengeri-termés átlagát mi okozza. Véleményem szerint az alacsony termésátlag három okra vezethető vissza. Az első ok az, hogy a Királyhágón-túli részek klímája hidegebb és ennek következtében a nagyobb termést nyújtó, de későn érő tengerik nem termesztethők. A második ok pedig, hogy a tengeri alá a legtöbb esetben rosszul munkálják meg a talajt. Elmulasztják az őszi szántást; a buzatarlót csak tavasszal törik fel és ebbe egyszersmind el is vetik a tengerit. Pedig jó Pethe Ferenc már 1805-ben azt írja, hogy: „A' kukoritzza az mely a' Magyar, ha jól mivelné azt, soha sem tsalhatná meg.” Az alacsony tengeri termések harmadik oka végül abban rejlik, hogy a gazdák az ő klíma és talajviszonyaik közé illő tengeriről eléggé nem gondoskodnak.

A racionális tengeri-mivéléstől, amely a klíma és talaj szerint a tengerinél is nagyon változatos, ez alkalommal eltekintek; csakis az erdélyi gazda viszonyai közé legjobban illő tengeri-féleségek értékének ismertetését tettem feladatommá, annyival is inkább, mert a régiekkel párhuzamosan, a múlt évben módomban volt két új erdélyi tengerivel is összehasonlító termelési kísérletet végrehajtani.

Az egyik új tengerit Lészay Ferenc magyar-gorbói (Kolozsvár vm.) földbirtokos urtól kaptam. Szerinte évek hosszú során keresztül kiválasztás útján nemesítette és így állította elő. A másik új tengerit Ugron Zoltán fiatfalvi (Sz. Udvarhely vm.) földbirtokos urtól kaptam, aki tengerijét szintén megfelelő kiválasztás útján létesítette. Mindkét gazdát tengeri nemesítő munkájában az a cél vezette, hogy az erdélyi mostohább klíma alatt olyan tengeri-féleséget állítsanak elő, amely még mostohább esztendőben is biztosan megérjen, tehát korán érő legyen és e mellett a lehetőségig, de az eddig ismert és Erdélyben termesztett tengeriknél számottevően nagyobb termést is szolgáltatson.

Összehasonlító tengeri termesztési kísérletemet a kolozsvári kir. gazdasági akadémia növénytermesztési kísérleti terén hajtottam végre és pedig a következő tengeri-féleségekkel. Korai fehér magyar, alcsuthi, Székely, Florentini, Magyar 8 soros, Erdélyi paraszt

== Jobb és ==
megbízhatóbb
== magvakat ==

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

33 év óta

Mauthner
Ödön

cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében

BUDAPESTEN
VII., Rottenbiller-u. 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.

Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

Hazánkban legrégebben elterjedt

„ADRIANCE” arató- és kaszálógépek

Állami első nagydíjat nyertek az O. M. G. E. által rendezett nyiregyházai versenyen.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. sz.

szívesen szolgál árajánlattal és ad referenciákat.

Ugyanott eredeti elsőrangú minőségű írlandi manillazsinog, melynek súlyegységére a maximális fonalhossz osk és omellott
1006 legszilárdabb, egyenlő fonásu, tehát a kötözés mindenkor akadály nélkül, beszerezhető.

Magyar vörös, Cinquantino, Early Bristol, Száznapos Bristol, Putyi, Pignoletto, Lészay és Ugron-féle tengerivel.

A talaj, melyben a kísérlet végrehajtott, homokos agyag, mintegy 52% leiszapolható résszel.

Az elővetemény buza volt.

Ami a talaj előkészítését illeti, megjegyezhetem, hogy az kifogástalanul eszközöltetett, amennyiben a buza behordása után 5 cm.-nyire a tarló feltöretett, november 12 én megadatott az őszi mély szántás is, 35 cm.-nyi mélységgel. A tél folyamán a bevetendő terület kat. holdanként 300 q komposztal megtrágyáztatott, mely trágyamennyiség április 2-án sekélyen le is szántatott. Ily módon a vetés idejére, a talaj kívánatos morzsalékos struktúrája, beéredettsége elérhetővé vált.

A vetés ideje április hó 19-ére esett, mely napon valamennyi tengeri elvettetett.

Egy-egy tengeri-féleséggel bevetett parcella nagysága 400 □ öltre lett kimerve.

Időjárás a tengerik fejlődésére kedvező volt. A száraz, hideg telet csapadékdús tavasz váltotta fel, a nyár eléggé nyirkos és meleg volt, csupán szeptember volt rendkívül hűvös, ami bizony a tengerik érését késleltette. Különben a növénytermelési tanszék által vezetett kolozsvári meteorológiai állomás följegyzései szerint megállapítható, hogy a tengeri fejlődési időszaka alatt összesen 80 nap volt esős és leesett 542.6 mm. csapadék. Ha e kedvező mennyiségű csapadékhoz hozzászámítjuk, hogy a tengeri fejlődési időszaka alatt az átlagos hőmérséklet 14 C° volt, úgy a tengeri fejlődésére az 1906 ik esztendőt igen kedvezőnek kell elismernünk.

A tengerik ápolása a következő munkákból állott. Május 10-én sarabolás és egyezés, május 22 én első kapálás, június 16-án második kapálás és július másodikán a töltögetés helyett a harmadik kapálás is megadatott, miután a tengerik simán lettek mivelve.

A tengeri pontos érési idejét, — a mi viszonyaink között a tengerik eme legfontosabb tulajdonságát, — a következő táblázat tünteti fel:

	Vetési idő:	Érési idő:	Érték-szám.
1. Putyi tengeri	ápril. 19	X/ 2	IV.
2. Erdélyi paraszt tengeri	"	X/10	V.
3. Székely tengeri	"	IX/22	II.
4. Cinquantino tengeri	"	IX/12	I.
5. Korai fehér magyar tengeri	"	IX/30	III.
6. Magyar 8 soros	"	X/ 2	IV.
7. Pignoletto	"	IX/30	III.
8. Lészay-féle	"	IX/12	I.
9. Florentini	"	X/10	V.
10. Száznapos Bristol	"	IX/30	III.
11. Ugron-féle	"	IX/22	II.
12. Magyar vörös	"	X/ 2	IV.
13. Alesuthi	"	IX/22	II.
14. Early Bristol	"	X/25	VI.

Ha figyelmesen megvizsgáljuk az érési időben jelentkező nagy különbséget, úgy azt találjuk, hogy legkorábban a cinquantino és a Lészay-féle tengeri érett meg, valamivel később az Ugron, székely és alesuthi tengeri, jóval később érett a száznapos Bristol, korai fehér magyar, pignoletto. Később érő tengerinek bizonyult a florentini, magyar 8 soros, erdélyi paraszt, putyi és a magyar vörös tengeri. Elkényyszeredetten, rosszul érett meg az Early Bristol. Ez utolsó tengerivel csupán azért kísérleteztem, hogy megerősítsem ama véleményemet, hogy Erdélyben a lófogú tengeriknek nincs jövőjük, mert nem érnek jól meg.

És ép ezért bármily helyesnek találom Teleky Arvéd gróf ur által a Köztelek hasábjain nem régiben hangoztatott ama tanácsát, hogy igyekezzen a magyar gazda amerikai nagy tengeri fajtákkal nagyobb terméseket elérni; mondom: bármily üdvös tanácsnak tartom én ezt hazánk Királyhágón inneni részének egyes melegebb vidékeire nézve, épp oly határozottan merem állítani, hogy bizony Erdélyben alig számbavehető terület kivételével csakis a korán érő tengeriknek lehet jelentősége. Mert nem szabad figyelmen kívül hagyni ama meteorológiai fontos feljegyzést, hogy a míg a Királyhágón innen az évi átlagos hőmérséklet 10.66 C°, addig nálunk Erdélyben a kolozsvári meteorológiai állomás feljegyzései szerint, a legutolsó 10 év átlagos hőmérséklete csupán 8.1 C°. Az ezt megelőző 10 év átlagos évi hőmérséklete pedig csak 7.8 C°.

Minekünk erdélyi gazdáknak tehát az lehet csak a törekvésünk, mint ahogy már előbb is jeleztem, hogy a korai érés mellett a lehetőségig bőtermő tengerihez jussunk. bár nyilvánvaló, hogy ez a két tulajdonság nem igen fér össze.

Nézzük tehát a kísérlet alá vett tengerik az érési időn kívül milyen előnyöket mutatnak fel. Milyen nagy a termésünk? Mennyi az I. és II. osztályú cső a termésben? Milyen a szem és csutka közötti arány? Mennyi a hektoliter sulya és végül mennyi a tengeri zsirtartalma?

Mindezeket a következő oldalon levő táblázat tünteti fel:

A második termésbecslés.

A gazdasági tudósítók jelentései alapján f. hó 15-től készült miniszteri jelentés szerint némi javulás volt konstatalható, ugyanis buzából körülbelül 700, rozsból 200, zabból 150 ezer métertermésével nagyobb termés várható, mint két héttel ezelőtt. Sajnos, ennek a szám szerű plusznak semminő jelentősége nincsen, ép úgy, mint az árpánál kimutatott mintegy 100 ezer métertermés csökkenésnek sincs. Az eltérések az utolsó kimutatáshoz viszonyítva olyan jelentéktelenek, hogy bátran mondhatjuk: nincs változás! Mert a tavalyi terméshez képest még mindig fennáll a megdöbbentő hiány, amely buzánál körülbelül 22, rozsnál 4, árpánál 3 és zabnál 1.3, összesen tehát e négy kalászosnál vagy 30 millió métertermésével többet tesz. Sőt azt az állítást kockáztathatjuk, hogy ez a mostani miniszteri kimutatás kedvezőtlenebb az utolsónál, mert eltekintve a szövegben előforduló aggodalmat keltő kitételektől, megint két héttel közelebb jutottunk az aratáshoz és a javulás lehetősége is csökkent. A jelentésnek Erdélyre vonatkozó részét a következőkben ismertetjük:

A jelentés szerint a négy gabonanem várható termésátlagai katasztrális holdanként a következők métertermésükben:

Vármegye	buza	rozsa	árpa	zab
Csik	5.72	5.92	6.94	6.12
B.-Naszód	5.04	5.62	6.65	5.41
Fogaras	5.42	4.79	5.86	6.64

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCAJA.

A kert-városok.

Irtta: Dr. Wildner Ödön.

Mielőtt az angol Garden-City Association tervére részletesebben kiterjeszkednénk, pár szóval föl kell építenünk két gyakorlati életképét Ezek: a W. H. Lever szappangyáros által körülbelül két évtizeddel ezelőtt alapított Sport Sunlight (Liverpool közelében) és a George Cadburg kakaógyáros által mintegy tíz évvel alapított Bourne-ville (Birmingham mellett.) Az előbbi 140 acre on terület el, 600 cottage foglalt magában, s egészében a kertekkel, közművekkel, iskolákkal, klubokkal stb. együtt 350,000 font sterling értékben Lever alapítványa gyárvállalata alkalmazottai javára. E telep akként alapított, hogy semmi jövedelmet ne hajtson. Bourne ville 488 acre-on terület el, amelyben eddig 500 cottage épült 2000 lakósnak. E telepet 180.000 livresterling értékben egy trustre bizta, amely a házakból, farmokból, kertekből eredő jöve-

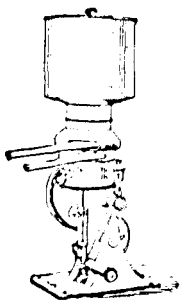
delmet a jókarbantartási költségek levonása után a telep fejlesztésére tartozik fordítani. Mindkét városkában nagy sulyt fektetnek a kerti miveltésre. Minden cottage-hez tartozik egy nagyobb területű kert, amelynek intenzív miveltése folytán, egy acre-nek a rendes mezőgazdasági hozadéka évi 5 sterling helyett, annak több mint tízszeresére emelkedik. Mindkét helyen építésrendőri szabályok gátolják a túl sűrű építkezést. Bournevilleben az összes területnek $\frac{1}{10}$ -e parkoknak és játszóhelyeknek tartandó fenn, s az egyes telkeknek is csak $\frac{1}{4}$ -ét szabad beépíteni. E rendelkezések egészségügyi áldásait a statisztikai adatok fényesen igazolják. Liverpoolban 22.6% a halálozási arányszám, sőt az egy éven aluli gyermekeké 250‰, Port-Sunlight ben 9‰, illetve 68‰. Az épületek a Sennett könyvében közzölt fényképek szerint rendkívül stilszerűek és csakugyan mintául szolgálhatnak, éppúgy mint e városkák közműveinek berendezése.

Természetes azonban, hogy Port-Sunlight és Bourneville abban már nem szolgálhatnak a kert-városok mintául, hogy nem alapítottak pénzügyi célzattal. Mert itt akadt ugyan

két bőkezű alapító, a kikhez legujabban Carnegie csatlakozik egykori skót hazájában — de ilyen munificentiára mint ritka kivételre, a városalapítás és fejlesztés műve természetesen nem bizható.

Ennél fogva a készülő First Garden-City, ámbár nem alakult spekulációra — mert első sorban mintául kíván szolgálni, mint segíthetni hasonló berendezésekkel a városi túlszűfoltosság és a falusi elnéptelenedés bajain — mégis a kommerciális jövedelmezőségre van alapítva. A részvényesek nyeresége azonban 5 százalék maximumban határát éri; a mi ezenfelül jelentkezik, újra a telepbe fektetendő be.

E városka számára 1903-ban 3800 acre területet szereztek meg 40 sterling egységáron Herfordshire északi szögletében, Hitchin rural distrikt-ben. Letchworth, Norton, William és Radvell helységek közt, 34 angol mértföldnyire Londontól, nagyon festői, halmos, erdős, tavas vidéken. Az összes területből 1200 acre épületekre, 100 acre terekre, kisebb parkokra, 2500 acre pedig mezőgazdasági és kerti miveltésre van szánva. Az intenzív kisbirtok mive-

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár

1660 FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám

KÜLÖNLEGESSÉG:

„Svéd Globe Separator.“

Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb áron veszünk át.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Sorszám	A tengeri neve	Termés nagysága 400 □ ölön						Termés nagysága 1600 □ öle átszámítva						Értékszám	100 kg. csöves tengeriből hány		Értékszám	Hektolitersúly	Értékszám	100 kg.-ban hány kg. zsir	Értékszám
		csöves			lemorzolt			csöves			lemorzolt				szem	csutka					
		I.	II.	össze-sen	I.	II.	össze-sen	I.	II.	össze-sen	I.	II.	össze-sen								
		m é t e r m á z s a													%						
1	Putyi	492.5	13.5	506.0	379	10	389	1970	54	2024	1516	40	1558	2	77.5	22.5	9	72.4	11	4.10	12
2	Erdélyi paraszt	262.5	35.0	297.5	210	28	238	1050	140	1190	840	112	952	11	80.0	20.0	8	77.5	4	4.54	7
3	Székely	320.0	19.0	339.0	245	15	261	1280	76	1356	985	58	1043	8	77.5	22.5	9	73.7	10	4.04	13
4	Cinquantino	470.0	7.5	477.5	371.5	6	377.5	1628	30	1658	1416	24	1440	6	87.5	12.5	1	50.8	1	4.82	3
5	Korai magyar (fehér)	350.0	9.0	359.0	235	6.5	241.5	1220	36	1256	940	26	966	10	77.1	22.9	10	67.8	13	4.25	11
6	Magyar 8 soros	200.0	7.5	207.5	172	6.5	178.5	800	30	830	688	26	714	14	86.5	13.5	2	74.8	8	4.76	5
7	Pignoletto	425.0	7.0	432.0	357	6	363	1700	28	1728	1428	24	1452	5	84.4	15.6	4	75.5	5	5.28	1
8	Lészay	427.5	32.5	460.0	347	26.5	373.5	1710	130	1840	1388	106	1494	4	81.4	18.6	6	78.0	3	4.81	4
9	Florentini	213.0	19.0	232.0	175.5	16	191.5	852	76	928	702	64	766	13	85.0	15.0	3	75.2	7	5.24	2
10	Száznapos Bristol	232.0	15.0	247.0	180.5	12	192.5	928	60	988	722	48	770	12	80.4	19.6	7	69.7	12	4.49	8
11	Ugron	455.0	21.5	476.5	364	17	381	182	86	1906	1456	68	1524	3	80.0	20.0	8	74.4	9	4.37	9
12	Vörös magyar	306.0	14.5	320.5	244.5	7	251.5	1224	58	1282	978	28	1006	9	80.0	20.0	8	75.4	6	4.30	10
13	Alsuthi	456.5	15.0	471.5	388	13	401	1826	60	1886	1552	52	1604	1	85.0	15.0	3	78.9	2	4.72	6
14	Early Bristol	312.0	50.0	362.0	256.5	41	297.5	1250	200	1450	1025	164	1190	7	82.5	17.5	5	66.1	14	3.60	14

Vármegye	buza	rozs	árpa	zab
Hunyad	5.27	4.09	5.10	5.00
Kisküküllő	5.13	3.95	6.61	6.66
Szeben	5.03	5.07	6.00	5.13
Udvarhely	5.25	4.67	4.47	5.09
Alsófehér	4.83	5.08	5.87	4.93
Brassó	4.50	5.00	6.58	6.85
Háromszék	4.60	4.65	5.10	5.72
Kolozs	4.62	4.43	6.18	5.62
Marostorda	4.56	3.40	5.19	4.61
Nagyküküllő	4.35	5.47	5.61	5.54
Sz. Doboka	4.89	4.72	5.47	5.14
T. Aranyos	3.96	3.43	7.55	7.15
Erdélyi átlag	4.72	4.43	6.14	5.55
Országos átlag	5.72	5.57	6.54	6.00

Ha az erdélyi, igazán igen gyöngye, még az országosnál is gyöngébb össztermését a jelentés adatai alapján vizsgáljuk, akkor arra a szomorú eredményre jutunk, hogy 1 millió 100.000 mm. búzával, 320.000 mm. rozssal, 100.000 mm. árpával és 100.000 mm. zabbal lesz kevesebb a termés. Hogy mit jelent ez a mi viszonyaink között, arról elég időnk lesz elmélkedni majd az aratás után.

A mezőgazdasági gyümölcstermelés és annak jövedelmezősége.

II.

A mezőgazdasági gyümölcstermelésnél, ha az bőven trágyázott szántóföldön történik, különleges trágyázás nem szükséges. De nyomtatékosan kell itt rámutatni arra, hogy az ilyen területeket legalább minden második évben erősen kell trágyázni és pedig istállótrágyával, zöldtrágyával és műtrágyákkal lehetőleg változva. Ha a gyümölcsfák legelőn, vagy kopár területen vannak, akkor már különös figyelmet kell a fák trágyázására fordítani. Ilyen helyen legjobb eredmény az árkos, vagy gödrös trágyázással érhető el, folyékos trágyaanyagoknak alkalmazásával. Jól bevált az is, hogy a régi fagödröket trágyaanyagok hozzáadásával megnagyobbították és ez különösen gyengébb talajnemeknél 3-4 éves időközökben ajánlatos.

A mezőgazdasági gyümölcstermelésnél jó eredményeket értek el a zöldtrágyázással is úgy ami a talaj fizikai állapotát illeti, az a talaj föltárásával, a talajszellőztetéssel, a nedvesség szabályozásával, mint a nitrogéntartalom növelését illetőleg. A gyümölcstermelésnél is minél szélesebb körben kellene

tehát alkalmazni ezt az olcsó és modern trágyázási módot. Ahol öntözőműnek berendezése nem lenne igen drága, ott a gyümölcsstermelés ezt is jól meghálálja. A fák kielégítő táplálásával — gyakori talajszellőzéssel, trágyázással, esetleg öntözéssel — nagymértékben emelhetjük a fának nemcsak növekedését és termőképességét, hanem ellenállóképességét is. Ha ennek dacára kártevőket veszünk észre a fákon, meszezéssel, bordói keverék és más, könnyen alkalmazható anyaggal igyekezzünk azok leküzdésére és nagyobb területű gyümölcsösöknél ezt leginkább járműre alkalmazott permetezővel eszközölhetjük.

A mezőgazdasági gyümölcstermelésnél a termés eladása rendszeren oly módon történik, hogy ott, hol a munkaerő kevés, vagy drága, a gyümölcsöt fáján adjuk el valamely megbízható kereskedőnek. Ahol azonban sok és olcsó munkaerő van, ott ajánlatos a gyümölcsnek saját regie-ben való leszedése és a leszedés után mihamarabb való eladása.

Ami már most a mezőgazdasági gyümölcstermelés jövedelmezőségét illeti, nehéz dolog megbízható számokat adni, mert igen sok körülmény van erre befolyással. A talaj, a gyümölcs fekvése, annak ápolása, értékesítési alkalmak, nagyobb városok vagy konzerv-

lésre egy „Small holdings and allotments society” ad pénzügyi lehetőséget. A lakosság 30.000 városi és 5000 mezőgazda lakásra van korlátozva; úgy, hogy egy acra a városban csak 23, az egész telepen 9 ember jut. A városka előnyeit a prospektus következőleg részletezi: 1. Egészséges életkörülményeket teremt nemcsak a jómóduaknak, de egy eddig egészségtelenebb körülmények közt élt munkáslakósságnak is. 2. Ösztönzi a földmívelést azzal, hogy ugyanzólván a földmivelő és gazda ajtaja elé hozza a fogyasztó piacot. 3. Megszabadít a földmives és falusi élet unalmával azzal, hogy a kert-városban városi kultúrét fejlődik, de azzal is, hogy könnyű hozzáférést nyújt a nagyvároshoz. 4. Az értéknövekedés, amely beáll azáltal, hogy a mezőgazdasági földek városi és részben építési telkekké alakulnak át, a várost alapító lakosság, illetve később a városi lakosok, mint kollektív társaság javára járul.

A telep közlekedését nemcsak jó utak, hanem vasutak, omnibuszok stb. szolgálják. Állomásai és szárnyvonalai vannak a Great-Northern Railway-hez. 52 vonat közlekedik

naponta a telep és London közt s ezt az utat 45-50 perc alatt teszi meg. Iparvágányok szolgálnak a gyárakhoz. Posta- és táviróhivatalai is megnyitottak már. A közművek (csatorna-, víz-, gáz- és villamosvezetékek) munkában vannak.

A kert-város betelepítése mindinkább halad. Eddig körülbelül 400 házhely adatott hosszú haszonbérbe (leasehold 99 évre,) s 200 ház és gyár épült meg egy-két év alatt.

A városrendezési terveket Barry Parker és Raymond Unwin hírneves műépítők készítették. Gondos tekintettel voltak a talajformációra, a természeti szépségek érvényesítésére, a meglévő természeti vagy művészeti jelleg megőrzésére, valamint arra, hogy mindenütt kert, víz-, fa, pázsit, virág vegyüljön a csinos házak és utcák közé. A város elrendezésénél, ha nem is merev geometriai formában, a Howard-féle eszméket tartják szem előtt. A gyárak és műhelyek egy csoportba kerülnek, s a várostól halmok és fás övezet által vannak elválasztva. E gyártelep szél iránti fekvése is kedvező, hogy ne rontsa a város levegőjét, Különben a füst is lehet

legkevesebbre szállítatik le, mert a gyárak hajtó ereje többnyire gáz- és villamosság lesz, a többiek pedig jó füstemésztő készülékekkel szerelendők fel.

Hasonló céllal legújabbán még a következő városállalatok indultak meg:

Angliában a társadalom vezető egyéniségei (Eacrl Grey, kanadai fő kormányzó, a londoni püspök, Barnett, a Toynbec-Hall igazgatója stb.) ez évben megalapították a „Garden-Suburb-Frust“-ot, amely Hampstead mellett 320 acreon épít ilyen telepet. Innen földalatti vasuton 10 perc alatt már London nagyobb forgalmu részeibe lehet majd érni. Hasonló alakulatok találhatók már Skóciában Invernesshireben az angol aluminium-társaság, Jorkban az Ears wick-trust vállalata. Rowntree kezdeményezésére, Franciaországban Benoit Lévy szerint Páris mellett írók, tudósok, művészek készülnek egy ilyen szövetkezési kísérletre. Egy másik, kizárólag művészeknek szánt kert-város tervéről is olvashattunk a napokban. Ezt Dél-Franciaországban akarják építeni a Földközi tenger mentén egy ókori város romjain. A csöndes meditációnak szán-

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszereint 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelménynek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

Nincs többé büz!

A **Bonodor Folyadék** a legbüzősebb árnyék-szék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. *Elegysulya 5 kg. csomag, bérmentve 7.50 kor.* (Elegendő egy évre.) *1 kg. próbacsomag 2.50 kor.* csomagolással szállítás nélkül. Szétküldés csak készpénzért, vagy utánvétellel.

Vezérképviselő: FODOR FERENC, Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/E.

LEGYEK

LÉGY-BONODORRAL

meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. Egy kilo elegendő 25 □ méterre. 5 kgr. leírással 6 kor. franko utánvétellel

Számos elismerő levél!

gyárak közelsége, kedvező közlekedési viszonyok nagy befolyással vannak a jövedelmezőség mikénti alakulására.

Azok a jövedelmek, amelyek a mezőgazdasági gyümölcsstermelésből elérhetők, a következő részekből állnak össze:

- a fák terméséből;
- a mezőgazdasági (fák alatti) művelés eredményéből;
- a faanyag eladásából.

Tapasztalataim szerint, melyeket több éven át szereztem, jó fekvésű, jó klímájú helyen, okszerű üzem mellett a mezőgazdasági gyümölcsstermelésnél egy egy gyümölcsfatermesének hozamát 5 koronára lehet becsülni. Egy holdon tehát, ha a fa alatt burgonyát, takarmányt, lóherét termelünk még az egész termelés értéke lesz:

a fák alatti termésből cca	200 K.
50 gyümölcsfa termése á 5 K	250 „
Összesen	450—500 K

A faanyag értéke különösen diófáknál igen jelentékeny, köbméterenként néha 75—100 korona is; alma-, körte-, cseresznyefa értéke ha egészséges, 30—40 korona köbméterenként. Olyan nagy jövedelmet, mint aminőt a mezőgazdasági gyümölcsstermelés adhat, a tisztán mezőgazdasági üzem nem képes adni. Mivel pedig a mezőgazdasági gyümölcsstermelés olcsóbban produkál gyümölcsöt, mint a kerti gyümölcsstermelés, azért a mezőgazdasági gyümölcsstermelés arra van mintegy hivatva, hogy tömeges fogyasztásra termeljen gyümölcsöt, ami a népelelmezés javítására hat és azért közgazdaságilag is nagyon fontos.

Ják és számúzik belőle a távirót, telefont, vasutat. Ez az artista város ilyen Ruskin-féle ideák mellett természetesen nem jöhet majd modern számba. Németországban Pützer darmstadti tanár tervei szerint két telepbe fogtak, az egyik a Frankfurt a. M. melletti Spredlingen, a másik a Darmstadt közelében levő Ramstadt. Kicsiben ilyenek Svédországban Djursholm és Saltsjobaden, Dániában Lungby, az egyesült államokban a National Cash Register telepe: Dayton (Ohio), Ausztráliában Dalgety.

Kétségtelennek tartjuk, hogy a kertvárosok, ha — bár csekélyebb számban — de mégis megvalósulnak, enyhíteni fogják a nagyvárosok által okozott ismert bajokat annál nagyobb mértékben, mennél több ilyen telep létesül. Akár külön szövetkezet, akár nagyvárosi iparkolónia formájában alakulnak is, megannyi közlekedő csövei lesznek a közelükben fekvő nagyvárosnak, amelynek ember-, anyag-, munka-feleslegét levezetik s esetleg hiányait pótolják, úgy hogy az elosztás mindenestre helyesebb lesz. E mellett ez a levezetés kedvezőleg hathat majd a nagyvárosi telekjáradék csökkentésére, úgy, hogy a kisajátítások olcsóbb voltánál fogva a közegészségügyi követelményeknek megfelelőbb

Összegezve már most az elmondottakat, azokat a következő pontokba foglalhatjuk:

- A „mezőgazdasági gyümölcsstermelés“ által, amely extenzív, mezőgazdasági kultúrával egybekötött gyümölcsstermelés, a földbirtok jövedelmezősége jelentékenyen emelhető.
- Ez a gyümölcsstermelés alkalmas arra, hogy jó és olcsó gyümölcsöt állítson elő a széles népretegeknek.
- Nagyobb, jó talajviszonyokkal bíró és védett helyen levő területeken kiválóan előnyös.
- Lehetőleg csak egy gyümölcsnemet és csak kevés fajtát ültessünk ennél a termelési módnál.
- A fasorok lehetőleg nagy távolságban álljanak.
- A fák fejlődését, termelőképességét azok jó táplálásával és gyakori talajszellőztetéssel mozdítsuk elő.
- A gyümölcsfakártevőket rendszeresen irtsuk.
- Ha kevés és drága a munkaerő, adjuk el a gyümölcsöt közvetlen a fáról.
- Ha elégséges és olcsó munkaerő van, magunk szüreteljük és lehetőleg mindjárt a szüret után frissen adjuk el a gyümölcsöt.
- Az eladatlan gyümölcsöt házi használat céljából gyümölcsborra, aszalványra, stb. használjuk fel.

Vesszősi F.

Patkányirtás tengeri hagymával.

Olvastam a „Köztelek“ május hó 8-iki 36. számában „Patkányirtás tengeri hagymával“ című közleményt, melyre nézve gyakor-

városrendezési munkálatok (házlebontások, utcaternyitások, szélesítések stb.) könnyebben lesznek keresztülvihetőek, mint a mai exorbitáns telekárak mellett.

Korántsem gondoljuk azonban, hogy a kertvárosok fölöslegessé fogják tenni a nagyvárosokat, hogy még oly nagy elterjedésük is teljesen elnépteleníti s megszünteti majd azokat.

Képzletben megengedhetjük, hogy a Hertzka állam-regénye valaha megvalósul anynyiban, hogy azok az óriás kapitálisok, amelyeknek ma London, New York, Páris, Berlin, Bécs stb. a nevük, a történelem változásai folyamán csakugyan elhagyatott köhalmazok, érdekes romok és emlékek lesznek, akár Sidon és Tirus, Téba, Ninive a régi Róma, mert a história a társadalmi és gazdasági erők és erőközpontok hallatlan eltolódásaira bőven szolgál példákkal, de helyükben bizonyára támadnak és fejlődnek új, hatalmas és óriási centrumok, a történelem új szereplőinek cselekvési színterei, amelyek ez irányt váltott erőket gyújtópont módjára összegyűjtik. Erre minden intenzívebb állami és társadalmi életnek mindenha szüksége is lesz.

(Vége.)

lati tapasztalásból a következőkben adhatom elő nézetemet.

A tengeri hagyma biztos patkányölősegeről már többször volt a lapokban szó. Én már alkalmilag közel 10 éve, hogy használom, tudniillik mikor a patkányok a gazdaságban elszaporodnak, mindig biztos sikerrel.

A német lapban leírt alkalmazási mód azonban egy kissé körülményes és nem is biztosan eredményes, mert a patkány igen elővigyázó, óvatos, ravasz állat s bármiként készítették is el neki a tengeri hagyma, a patkány azt egyszerűen husba keverve meg nem eszi, vagy legalább is első tálalásra kevesen esznek belőle, amelyek el is pusztulnak ugyan, de látva a többi ezek veszedelmét, tartózkodókká válnak a további fogyasztástól s így teljes eredmény el nem érhető.

Sokkal egyszerűbb és gazdaságban kevesebbe is kerülő eljárás a tengeri liszteli adagolás, mert azt a macska sem eszi meg, míg ellenben a husban adagolást a macska is fogyasztja, ha hozzáfér. Az eljárás igen egyszerű.

Ott, ahol sok a patkány, tengerilisztet kell megfőzni és mogyorónagysága golyócskákban deszkákra rakni. Első napokban a patkány alig fogyaszt a mogyorókból valamit az ő szokott természetes óvatosságánál fogva. Ez nem baj. Ha nincsen első napon fogyasztás, el kell a mogyorógolyócskákat deszkástól együtt tenni és másnap éjjelre ismét ugyanazon helyre, ahol volt, elhelyezni. Második éjjel már biztos a fogyasztás. Így kell eljárni néhány napig, mikor is az elfogyasztott golyócskákat ujabbakal -kell pótolni; 3—4 nap múlva már el lesznek a tengerigolyócskák fogyasztva. Ha ez megtörténik, akkor a tengerilisztet már tejben kell főzni és úgy golyócskákban kirakni. Midőn már néhány nap alatt így is elfogyasztják éjjelenként a mindenkor kirakott golyócskákat, ekkor kell a tengeri hagymát apróra vágva tejben megfőzni és cukrozva a tengeriliszthez keverni és éjjelre a szokott rendes helyre golyócskákban deszkára kirakni a szokott mennyiségnél bővebben adva, hogy a hagymás adagból a patkányok tetszésük szerint bővebben lakmározhassanak. Így eljárás mellett biztos a patkányok tengeri hagyma általi elpusztítása, mert a patkányok a tengerilisztből készített golyócskák rendszeres fogyasztására elkészítettnek, azt félelem nélkül elfogyasztják és mikor már a hagymás fogyasztására kerül, azt is aggodalom nélkül, mivel némi édességgel is bírnak, egész élvezettel felfalják és ezáltal biztos elpusztulnak, mert amely patkány a tengeri hagymából csak keveset is eszik, ez biztosan elpusztul.

Nálam 7 évvel ezelőtt annyira elszaporodtak a sertésfiatartóban a patkányok télen át, hogy nemcsak a malacok testét, fülét, farkát rágták le, hanem még az anyákat is megsebeztek. Százával lehetett őket látni még nappal is s a fiatartó ajtaját betéve, 10 nap alatt el lettek pusztítva. Hetek, sőt hónapokig sem lehetett közülök látni.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **lőrü ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

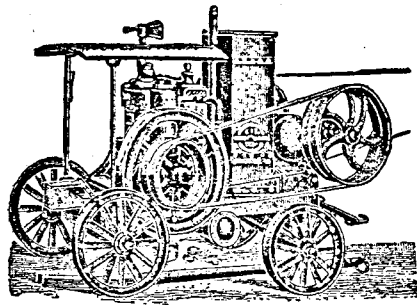
Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Oberurseli Mótorgyár Részv.-Társaság Oberursel.

Iroda és raktár: VI., Ó-utca 6. szám. ■ MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

BÉCS, VI/2 Gumpendorferstrasse 72/H.

Legolcsóbb hajtóerő a „GNOM“ BENZIN- és SZIVÓGÁZ-MOTOR.

4000-nél több üzemen. ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Okl. gépész felesleges. ■ Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitramegye); gróf. Esterházy László uradalmától, Sárosd (Fehérmegye). Sándor Pál Mező-Bánd, Albisi Béla Alsó-Szováta, Lőte Lázár Kaál.

1810

Azért kell a patkányokat előzetesen több napon át etetni, hogy ne csak az eledeltől felelmüket veszítsék el, hanem az épületben levő egész patkánysereg megtudja az élelmezést és már mintegy számítson is rá és hogy a hagyma adagolása alkalmával mindegyik előjőjön és bő adagolással mindegyiknek elegendő is jusson, mert a másnapi hagymás adagolás már sikerrel nem jár. A megmaradó patkány már nem megy többé a hagymás eledelhez, látva többi társai pusztulását, amelyek 90—95%-ban a lyukakban visszahúzódva pusztulnak el. Alig lehet közülük egy-két elpusztultat látni. Egy 60—70 dekás tengeri hagyma 100—150 patkány elpusztítására is elegendő, tehát eléggé olcsó. Kísérleje meg bárki, a leirt eljárást betartva, biztos eredményre juthat.

(Köztelek.)

Nagy Géza.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Székelyek tanulmányutja Algyógyra.

A székelyföldi kirendeltség, Székelyhidyi Viktor vezetése alatt Torda-aranyos és Maros-torda vármegye gazdaköréből e hó 8-án és 9-én egy nagyobb tanulmányi kirándulást rendezett az algyógyi földmivesszék gazdaságának megtekintésére. A tanulmányuton 105 kisgazda, több lelkes és tanító vett részt.

Junius 8-án délután 1/2 3 órakor érkezett a vonat Romoz állomásra, hol Gáspár József földmivesszék vezetője a tanítványai élén várt, honnan megindult a diszmenet Algyógy felé és pedig: elől 2 szép virágokkal diszitett fiatal csikót vezetett 2 növendék, ezt követte egy igen ügyes 5-ös lófogát, utána még négy 2-ös fogat, ezután jött az intézet tüzoltó testülete zászló alatt, ezt követte 5 drb magyar minta tehén felvirágozva, mindeniket 2 növendék vezette s ezután 10 ökör fogat. Megérkezve az intézet előtt, az intézet dalárdája „Isten-áldd meg a magyar” elhangzása után az igazgató igen meleg szavakkal fogadta vendégeit, mire Székelyhidyi Viktor köszönte meg az impozáns fogadtatást. Az idő már estére járt, de még volt annyi idő, hogy az intézet szép tehénállományát, gyönyörű répa és csalamádé ültetvényét megnézhettük, hol a praktikus gazdak mintaképe, az agilis igazgató magyarázta a buza-tengeri nemesítésének történetét. Innen a gazdagon felszerelt gyűjteménytár megtekintésére mentünk, honnan a nagy diszteremben terített asztal mellé telepedtünk, vacsorára.

Pohárköszöntők hangzottak el *Darányi* miniszterre, *Koós* Mihályra, a székelykirendeltség vezetőjére és *Gáspár* igazgatóra. A minisztert a jelenvolt gazdak sürgönyileg üdvözölték és 9-én reggel a baromfityesztést és sertés-tyesztést tekintettük meg, honnan Zoltán Ákos intézeti főkertész vezetése és magyarázata mellett megtekintettük a nagy kiterjedésű, igen szakszerűen kezelt faiskolát, ezt követte az ebéd.

Ebéd után kocsikra ültünk s kimentünk a külső gazdaság tanulmányozására, hol bámulatunknak kellett kifejezést adni különösen a kukorica és buza táblák tenyésztése felett. A míg a vonaton s onnan leszállva kocsin mentünk, mindenfelé siralmas állapotú 1—2 métermázsás buzákat, s most kelő s alig 2 levelében levő még először is kapálatlan tengeriket láttunk, addig itt az intézetnél 150 cm. magas a tengeri kétszer megkapálva, a buza virágzásban tul, 10—12 métermázsas termést ígérőnek mutatkozik, s ez mind a szakszerű gazdálkodási rendszer eredménye. Hazatérve ünnepeltük az igazgatót, mint szives házigazdát és mintagazdát egyaránt.

Elekes Árpád.

— Gyászbeszéd. *Koós* Mihály dr. miniszteri titkárnak a székelyföldi miniszteri kirendeltség vezetőjének hitvese *Kendeffy* Erzsébet folyó hó 19-én Kolozsvárt elhunyt. Ószinte részvétünket fejezzük ki ebből a szomorú alkalomból *Koós* Mihálynak és ebben a részvétben osztoznak mindazok, akik *Koós*nak a székelység érdekében való nagy munkásságát meg tudják becsülni s akik az elhunyt urnő kiváló erényeit ösmerték. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Koós Mihály, mint férj; *Koós* Ágnes és *Iván*, *Bárczay* Arvéd, mint gyermekek; özv. *Kendeffy* Sámuelné báró *Kemény* Berta, mint anya; gróf *Thorotzkai* Miklósné *Kendeffy* Klára, mint testvér, szomorúan tudatják, hogy a legjobb feleség, anya, gyermek és testvér *Koós* Mihályné malomvizi *Kendeffy* Erzsébet 1907. évi június hó 19-én rövid szenvedés után meghalt. Temetése folyó hó 22-én délelőtt 11 órakor lesz Kolozsvárt a *Karolina* kórház halottas kápolnájából és délután 2 órakor *Szucsákon*. Aldott legyen emlékezete!

— Kérdés az eternit-pala célszerűségéről. Kérem azon gazdatársaimat, akik gazdasági épületeket *eternit-palával* fedettek,

hogy sziveskedjenek a következő kérdésekre feleletet adni e lap hasábjain.

1. Célszerű-e ilyen fedőanyag szarvasmarha istálló fedésére? Ha igen, melyik ajánlatosabb, a 40 × 40 □ cm., vagy pedig a 30 × 30 □ cm-teres lapokkal való fedés?

2. Ki által csináltatta? Milyen feltételek mellett? és vállalt-e az illető vállalkozó jótállást? és milyen természetű ezen jótállás?

3. Fagy, hó, eső és forrósággal szemben milyen az ellenállása?

4. Végül pedig esetleges megjegyzéseit is kérem sziveskedjék közölni. Sz. M.

Fehér kopasznyaku fajta baromfi, tyukokat és kakasokat keresek megvételre! Akinek a régi erdélyi tiszta fajta, egészen fehér tollu, nagy testű kopasznyaku baromfiakból két évnél nem idősebb eladó példányai vannak, az sziveskedjék címét, továbbá: eladó állatainak számát, nemét, korát, színét, lehetőleg súlyát és egyéb pontos és részletes leírását, valamint árait az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalába, *Kolozsvár* — alanti számrára való hivatkozással — mielőbb beküldeni. Ajánlattevőknek a vevő direkt fog válaszolni. (1898.)

— Határbejárással kapcsolatos gazdasági előadások. A szolnokdobokavármegyei gazdasági egyesület a földmivesszék miniszteri anyagi támogatása mellett a vármegye 24 községében június 14-től július 7-ig a gazdasági ismeretek terjesztése céljából határbejárásokkal egybekötött szemléltető gazdasági előadásokat, barátságos megbeszéléseket rendez, mely célból kiküldöttje meg fog jelenni a község házában (bíróháznál), honnan a gazdálkodók társaságában felkeresik a kisgazdák által birt. határrészt, hol az egyesület kiküldöttjei megbeszélés tárgyává fogják tenni mindazokat, amik a szemeik elé kerülnek. Az egyesület kiküldöttjeihez minden gazda intézhet kérdéseket és kérhet tőlük felvilágosítást és útbaigazítást. Amennyiben az időjárás akadályozná a határbejárást, az azt helyettesítő megbeszélés (előadás) az előjáróság által kiválasztandó helyen fog megtartatni.

— Zöldtrágyázási kísérletek felülvizsgálata. A magyaróvári növénytermelési kísérletező állomás a szolnokdobokai gazdasági egyesület által Désen, Széplakon, Kozárvárt, Monostorszegen, Csicsó Mihályfalván és Baczában végeztetett zöldtrágyázási kísérleteket *Gyárfás* József urral, az aradi kirendeltség vezetőjével megvizsgáltatta, ki is úgy találta, hogy a nevezett községek kísérlettevői hiven

„AGRÁRIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

MEZŐGAZDAK KÜLÖNÖS FIGYELMÉBE!

Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekéfej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Sürgönycim: „Agraria” Budapest. Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest. V., Váci ut 2.

Tiszta acélanyag
s a j á t
hámorainkból.

1457

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resicai mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártár terén legelső rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

kövezték az utmutatásokat, ami meg is látszik a zöldtrágyában részesült földek búza-termésén is.

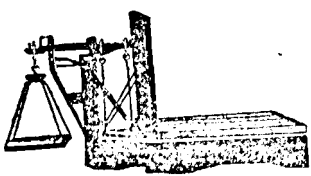
— **Patkányirtás tengeri hagymával.** A lapunkban e címen megjelent közlemény kapcsán közöljük, hogy a tengeri hagyma (*Scilla maritima*) Délafrikában tenyésző növény, rendkívül erős méreganyagot tartalmaz és éppen ezért csak külön hatósági engedéllyel árusítható, illetőleg vásárolható. Egyébként megszerezhető a legtöbb drogueriában és legközelebb a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél is. (Budapest, Alkotmány-u. 31.). Jelenlegi ára métermázsánként 60 korona.

— **Az erdélyi gazdatársadalom szervezése.** A szolnokdobokamegyei g. e. f. hó 11-i vál. ülésén *László* László orsz. képviselő a következő indítványt terjesztette elő: „Indítványozom, hogy a szolnok-dobokavármegyei gazdasági egyesület csatlakozzék azon az erdélyi gazdasági egyesület ezidei közgyűlésén gr. Báuffy Miklós által javasolt actio megindításához, melynek célja megtalálni az utakat és módokat, melyek mellett a mi speciális erdélyi viszonyainkra való tekintettel, gazdatársadalmunkat oly szoros és szolidáris szövetségbe lehetne hozni, mellyel alkotásokra képessé tehetnők.” A választmány úgy találta, hogy a vármegye gazdasági egyesülete többször bebizonyította már, hogy a működési területén képes az alkotásokra, az erdélyi részek gazdatársadalmának szervezésére vonatkozó aktio megindítása azonban nem képezheti egy vármegyei működési körű egyesület feladatát, de azért ily irányu mozgalomhoz, az erdélyi részek gazdatársadalmának tömörítéséhez, készséggel nyújt segédkeztet.

— **Hofherr és Schrantz** immár teljesen hazai vált gépgyáros cég a pécsi kiállítás alkalmából egy igen csinos kis emlékfizetkét adott ki, melyben a cég kispesti gépgyárának teljes részletes leírása és látképe foglalatik. A gyárban 1300 munkás foglalkozik és a telep terjedelme: 22.648 □-öl. Az ismertető részét Lázár Pál és Karkoványi Ákos irták alá.

— **„Gazdák Biztosító Szövetkezete”** Vezérképviselete Kolozsvár, Attila-u. E. G. E. székháza. Biztosítást elfogad tűz, jegkár ellen és életre is! Előnyös feltételek! Tessék ajánlatot kérni!

— **Nincs többé uborka-saison!** Ezt jól tudja minden művelt újságolvasó és méltán világtól elmaradott embernek itéli azt, aki a nyári hónapokra beszünteti az előfizetést, mert „nyáron nem történik semmi”. Sőt! A Pesti Hirlapnál pedig, mely télen-nyáron a legbővebb, legértelmesebb és épen azért a legkedveltebb lap, már csak azért is üdvös a nyárra is előfizetni, mert csak az állandó előfizetők kapják meg teljesen ingyen a lap karácsonyi ajándékát, a *Pesti Hirlap nagy képes naptárát az 1908-ik esztendőre.* A *Naptár* ezuttal is bő, mulattató és közhasznú tartalommal fog megjelenni és temérdek kép díszíti. A Pesti Hirlap az új félvét eredeti regény nyel kezd; munkatársai — csupa jónevű, kipróbált hirlapírók — a cikkek, tárcák, karcolatok jóságáról s a közkezdelt állandó rovatok gazdagságáról gongoskodnak. De hiszen nem kell már a Pesti Hirlapot bemutatni; jó ismerőse az a magyar olvasóközönség legszélesebb rétegeinek, szívesen látott mindennapi vendége a művelt magyar társadalom urainak és hölgyeinek. Csak épen a félvét alkalmából kívántuk a mi közönségünk figyelmét is felhívni az előfizetés megújítására, mert nincs többé uborka-szezon. A Pesti Hirlap előfizetési ára negyedévre 7 korona; egy hóra 2 kor. 40 fill. Kiadóhivatala, hova a pénz legcélszerűbb postautalvánnyal megküldeni: Budapest, V., Váci-körút 78.

HESZ-féle mérlegek

gazdasági használatra, mint: szekér-, marha-, raktárszázados, tizedes- és tolsúlymérlegek. — Elismert kitűnő elsőrendű gyártmány, mely valamennyi megküldetett kiállításon legmagasabb díjban részesített.

Hesz Viktor,

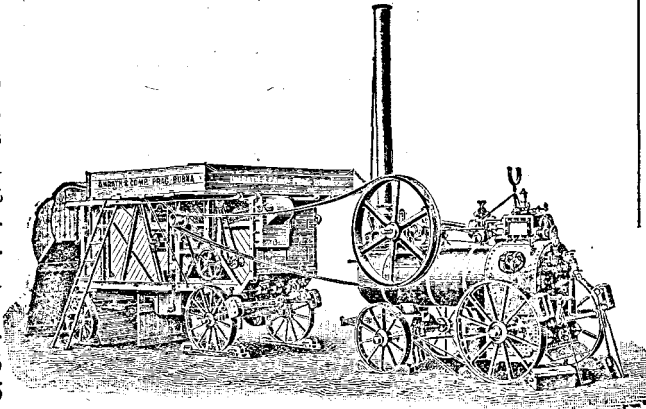
1868

I. Erd. hldmérleggyára

Nagyszében.

Árlapok ingyen és díjmentesen küldetnek.

A mi különlegességeink:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre.

ROSTÁK

Lokomobilok

gazdasági és ipari célokra.

Kerekeken 12 HP.-ig Fekvők 200 HP.-ig.

UMRATH ÉS TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

1801. V.

Gőzeséplőgép!

Gőzmozgony 6-os Clayton & Shuttleworth és Cséplő 6-os MAV. gyártmány, csak 3 évig használva, legjobb állapotban minden hozzátartozóval együtt és egy tiszta új löherfejtő legjutányosabb árban csépléssel együtt is eladó. Bővebb felvilágosítás kapható Weber János gazdaságtisztánél Mező-Dobrán, u. p. Mező-Kapus. 1926

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.) Az intézet alaptőkéje 40 millió korona

záloglevél kölcsönök

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2 %-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfai adnak véleményét. 1001

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Kolozsvári Takarékpénztár És Hitelbank Részvénytársaság.

Teljesen befizetett alaptőkéje: 1.200.000 K. Tartaléktőkéje és egyéb alapjai: 539.522 K. 40 f.

Betétek könyvecskére és tolyószámlákra: 9.328.092 K. 84 f.

Irodái: Bankosztály, Mátyás király-téri 7. sz. saját házában.

Aruraktári osztály a pályaudvar mellett, Baross-tér 3. szám. Zálogháza, Király-utca 3. sz. alatt.

Üzleti órák délelőtt 9—12 óráig, délután 3—1/2-ig.

Betéteket elfogad könyvecskére vagy folyószámlára, előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

Jelzálogkölcsönöket készpénzben ad ház és földbirtokra 10—65 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőkétörlesztési hányad mellett.

Jelzálogkölcsönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Leszámitol váltókat a legmérsékeltebb kamat mellett.

Folyószámlal hiteleket nyújt akár jelzálogi, akár értékpapír fedezet mellett.

Értékpapírokat vesz és elad, valamint ezek eladását

közvetíti idegen számlára, mindig a legelőnyösebb feltételek mellett

Szelvényeket bevált, ugyszintén sorsolt értékeket is.

Árukra előleget ad készpénzben, ha azok aruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett a m. á. v. kolozsvári állomása mellett lévő aruraktáraiban és azokat szakszerűen kezelteti.

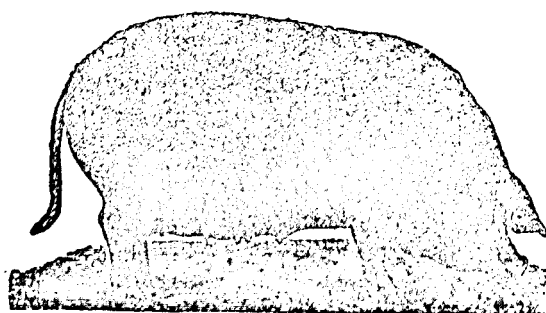
Zsákokat és ponyvákat kölcsönöz bármily mennyiségben mérsékelt díj mellett.

Zálogházi kölcsönöket ad bármilyen ingóságra, vagy arany- és ezüsttárgyakra a törvény által megszabott kamat mellett. 1007

Yorkshire-sertések

erős, nagy, csontos példányok, tenyésztésre kiválóan alkalmasak eladók, Lovag Aubin Károly gazdaságában

Királyhalmán (Nagykükköllő-megyél u. p. Alsó-Komána, M. Á. V. Homoród-Kőhalom,

Bővebb felvilágosítást a

tulajdonos ad,

ki előjegyzéseket is elfogad.

1881

Őszi trágyázáshoz a

csillag

helyesen alkalmazva, min-
legolcsóbb foszforsavas mű-
munkákkal és áraján-

védjegygyel

den rovénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
lattal készségesen szolgál

1922 **KALMÁR VILMOS**

Budapest, VI., Andrassy-út 49.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi
vezérképviselője.

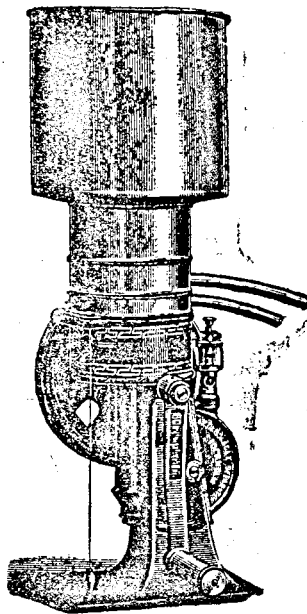
Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

Alfa Separator r. t., tejjgazdasági gépgyár

Budapest, VI. Lomb-u. 11.

1907. évi mintájú

Alfa Separator

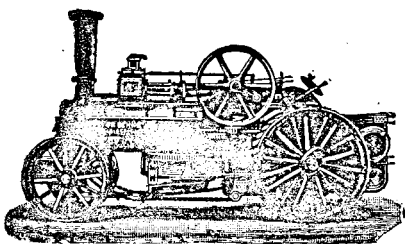
a legújabb és legtökéletesebb fölöző-
gép. Kérjen prospektust.

Gyárunk előállítja az összes tejjgaz-
dasági gépeket és eszközöket, beren-
dez teljes tejtételeket. Mindig friss
oltóanyag! 1018

Több mint 700 első díj!

Árjegyzék, költségvetés díjtalan.

Dehne Fr. gőzekegyára Halberstadtban.

1835

Gőzekemondonyai hézagpótló fon-
tos újításokkal vannak ellátva.
Az eddigieket minden irányban
megelőzik. Versenyképes árak, ked-
vező fizetési feltételek.

Vezérképviselőt:

TIMÁR EDE

Budapest, Lipót-körut 28. sz.

— ELADÓ —

4 darab erős, csontos, szabályos testalkatu, 2
évet töltött, Sperker-féle törzsbika után nevelt

magyar fajta **TENYÉSZBIKA**

a Gróf Lázár Imréné „Sófalva“-i tenyészetében
1920 u. p. Szeretfalva.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

Balogh Sándor

gazd. ispán ugyanott.

Fiumei Kávébehozatali Társaság

Világhírű „SOERABAJA“ kávékeverék

Tea és Rum különlegességek.

kolozsvári főtelepe Mátyás-király-
tér 12. (Telefonsz. 475.)
o o Oránként friss pörkölés. o o
Valódi „TÖRÖK“ kávé, 1 kilogramm
3 korona 80 fillér. Zamatja és kitűnő
íze felülmulhatatlan. o o o o o

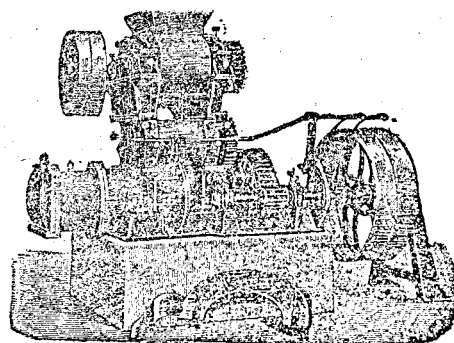
Gépészkovács

kerestetik, ki a cséplőgép kezeléséhez
ért és jól patkol. — Bizonyítvány máso-
latok küldendők

Belle László gazdatisztnek,

Csesztve, u. p. Marosujvár.

1924

**Bendel
Gusztáv**

BUDAPEST,
V., Váci-körut 80.

Ajánlja mint egyedélárúító Magyarország és melléktartományai
részére a híres konstanci vasöntőde- és gépgyár r.-t. Rieter &
Koller) legújabb

● **téglagyártó-gépeit.** ●

Különös figyelmet érdemel: Az összes téglagyártógépek és készü-
lékek a legújabb kivitelben vannak építve és pedig 30 évi tapasztá-
latok alapján.

Kitűnőnek bizonyult modernebb készülékek cserépek gyártásához.
Kivánatra költségvetések és külön katalógusok!

MASSEY-HARRIS KÉVEKÖTŐK

a létező legjobbak.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁCIÚT 80.

Valódi Kállai Lajos motorok csakis Budapest VI., Gyár-utca 28. sz. a. kaphatók.

Legujabb kitüntetések: 1902., 1903., 1904. és 1905. években 16 első díjjal, díszoklevéllel és ezüstéremmel kitüntetve.

Kállai Lajos motor-gyára Budapest, VI., Gyár-u. 28. szám.

Teljes jótállás kitűnő cséplésért!

Ajánlja teljes jótállás mellett

Benzinmotor és villamos benzinlocomobil cséplőkészleteit kettős tisztító szerkezettel.

Egyedül létező újdonság. Önműködő ellenőrző és biztosító szelep

Benzinlocomobilok szabadalmazott kettős tisztító cséplőkkel VI., Gyár-u. 28 sz. mindenkor üzemben láthatók.

1804 Ezen motorcséplőkészletek a legkitűnőbb sikerrel vannak működésben:

Báró Kemény József úrnál, Marosnémeti (Erdély), Gróf Mikes Kelemen úrnál, Magyarcsutva (Erdély), Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán úrnál, Nagy-Enyed és az ország több sz. a. kisebb-nagyobb gazdaságában.

Legolcsóbb üzem! Árjegyzék ingyen és bérmentve! Olcsó árak részleire!

KÁLLAI LAJOS-féle motorcséplőkészletek, melyek hazánkban mindenütt a legkitűnőbbben beváltak, a magyar gazdaközönségnek.

Valódi Kállai Lajos motorok csakis Budapest, Gyár-u. 28. sz. a. kaphatók,

BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁR MOTOROSZTÁLYA.

EGYEDÁRUSÍTÓ **ABELESEMIL**

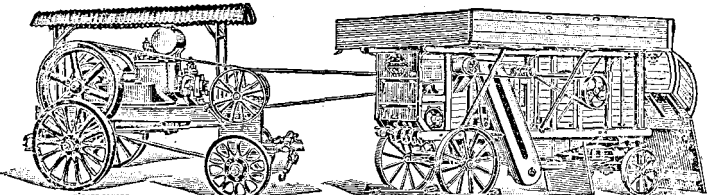
BUDAPEST VÁCI-UT 14. AJÁNL

PETROLIN BENZIN-MOTORT és LOKOMOBILT, RENDKIVÜL OLCSÓ ÜZEMŰ SZIVÓGÁZMOTORT.

FIGYELEM! T. motorvevőimet vagy megbízottjait a telepemen ingyen betanítom a kezelésre. ○○○○○○○○

A LOKOMOBILOK víz elpárologtatási készülékkel vannak ellátva s így a vízszükséglet 1.5 liter. Legmesszebb menő szavatosság.

Elsőrangú gyártmány.

BENZIN-LOKOMOBILS CSÉPLŐKÉSZLETEK.

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK

1892

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsősétátér. Főter 9.

1729 Sárospatak,
Kossuth Lajos-u. 70.

MOLNÁR MÁRTON

Ajánlja legjobb szerkezetű

benzin-motorait, benzin-locomobiljait és benzin-cséplőkészleteit

Szolid vidéki ügynökök alkalmaztatnak. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

BUDAPEST, Nefelejts-uteza 59. szám.

1897

1832

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

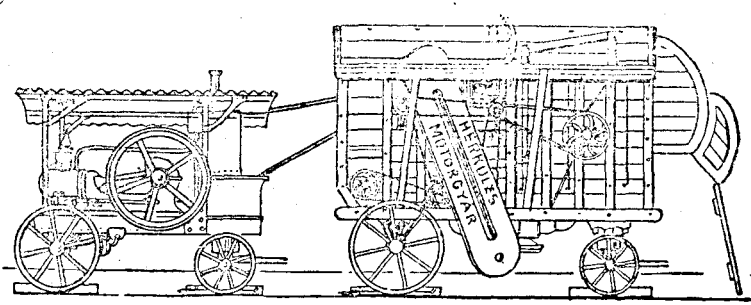
Budapest, Váci-körút 68.

Oldal a legújabbak és a legjobbak

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, lóharc-cséplők, tisztító-rosták, kockolozók, kaszáló- és aratógépek, arénagyítók, boronák, sorvetőgépek, Planet kapálók, szecskavágók, répvágók, kerti-csörzsetők, daráló, őrtömalkók, egyetemes szél-erék, 2- és 3-vasú skák és minden egyéb gazdasági gépek.

Gazdáknak fontos!

Legujabb rendszerű és minden gazda által könnyen kezelhető benzin-cséplőgépeket, fekvőmotorokat malom, és téglagyári berendezéseket kedvező fizetési feltételek mellett, legolcsóbban szállít a

HERKULES-MOTORGYÁR Budapest, V. Váci-ut 30.

Kitűnő munkáért teljes szavatosság. — Gőzgépek cserébe vételnek. — Árlap és elismerő levelek ingyen és bérmentve.

1855

Olcsó tüzelőanyaggal dolgozó

Szivógázmotorok

Óriási megtakarítás tüzelőanyagban. Üzemeltetés óránként és lóóránként csak 1—1½ fillér!

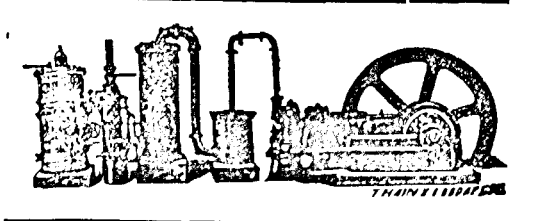
— Legolcsóbb és legszabályosabb üzem! Legmesszebbmenő szavatosság! —

● Benzin- és nyersolajmotorok. Motoros cséplőkészletek. ●

HAJÓS és TÁRSA okleveles mérnökök motorvállalata

1800 BUDAPEST, V., Sziget-utca 9. szám.

Telecon 66—69. Árjegyzék és költségvetés ingyen.

Gazdák Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,970.340.— K.
Tartalékok	764.760.16 "
Összesen:	2,735 104.16 "
1901. évi fölösleg	90.349.— "
1902. " " "	59.782.26 "
1903. " " "	109.331.73 "
1904. " " "	72.438.23 "
1905. " " "	61.730.60 "
1906. " " "	39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszinté az ember életére különféle módozatok szerint.
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősegtől egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

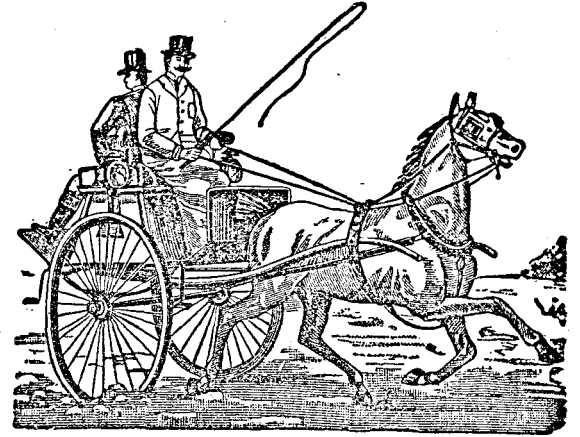
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.
1018 **az igazgatóság.**

HAZAI IPAR!!

WOHANKA FELE
KÉTÜTEMŰ NYERSOLAJ-
MOTOROK és LOKOMOBILOK.
ÜZEMKÖLTSÉGEK NAGYSÁGSZERINT
1 1/2-2 FILLÉR óránként
ORÁNKENT és LÓERŐNKENT
NINGST ROBBANÓ és TÜZ-VESZÉLY
MINDEN PENZÜGYORI ELLENŐRZÉS
és ENGEDÉLY NÉLKÜL
WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST
S. V. VACZI KÖRUT 76.

HAZAI IPAR!!
1811

OLBRICH L. BUDAPEST

VI., TERÉZ-KÖRUT 6.
□ □ ALAPITVA 1875. □ □
SziGYártó, nyerges, bőröndös és sportcikkek készítője.
◇ TELEFON SZÁM 80-44. ◇ 1914

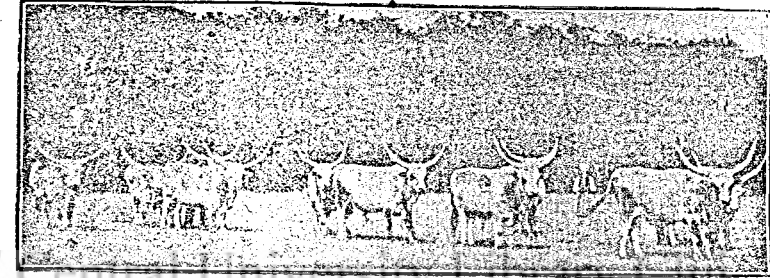
Sovány és hizott
Sertéseket
legjobban értékesít és beszerez
BAUER B. GYULÁ sertésbizományos
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-u. 73.
Telefon 79-41. Telefon 79-41.
Minden felvilágosítást díjtalanul készséggel adnak.
1900.

Url Rezső
sertésbizományos
Budapest, VIII.,
Béerkocsis-
utca 12. Telefon: 97-05.
Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakon értékesít.
1870

Eladó
a Somogyi Albert elhalálózása folytán, a héjasfalvi hirneves magyar fajta szarvasmarha tenyészet, melyben kezdettől fogva kizárólag, csakis **Sperker-féle törzsbikák** használtattak s mely jelenleg áll 16 drb. tehén, 20 drb. különböző kora üsző és 11 drb. különböző kora növendék bikából.
Vevők kéretnek a megtekintés idejé-
nek megállapítása végett özv. Somogyi Albertnéhez (lakik Héjasfalván, posta és vasutállomás helyben) fordulni.
1923

Törlesztő kölcsönök.

AZ
Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank
Részvénytársaságnál
Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)
igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók földbirtokok és városi bérházakra
Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az
Igazgatóság.
Hivatalos órák d. e. 9-1 óráig.
1501

Előnyös feltételek.
Teljes 100-as érfolyam.

Acetylén világítási berendezések,
önálló teleppel, a szabadalmazott **LUX** készülékkel. Kezelés nélküli, önműködő carbid a vízbe eső rendszerű teljesen veszélytelen fejlesztők.
Elektromos világítási és erőátviteli
berendezések.
Speciálítás: önálló kis telepek. (Elektrogének) városok, kastélyok, gyárak, szállodák, malmok és magánházak részére. **Kezelés nincsen olcsó vételár!** Egy 16 gyf. izzólámpa óránként 1 fillérbe, egy tényleges lóerő 6 fillérbe kerül. **Motorok:** benzinre, gázra, nyersolajra stb.-re bármilyen célra.
FEJÉR és SCHMIDT
Budapest, Eötvös-tér 2. szám.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

ELADÓ HÁZHELYEK!
Kolozsvár legszebb jövőjü, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET telkén, az Attila-utcában, még néhány jó fekvésű házhely eladó.
Bővebb értesítés: naponta délelőtt 11-1 óráig és délután 4 órától 6 óráig az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári irodájában, Kolozsvárt, Attila-utca 2. szám alatt.
Csatornázás! Vizvezeték! Villanyvilágítás!

1596

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-
gabona-
burgonya-
faszén-
gyapju-

ZSÁK

kazal-
repcze-
behordás-
rostaal-
waggon-

PONYVA

szőlőkötöző fonal kg.-ja 40 fill., csomagoló vászon kg.-ja 70 fill., kötelek, zsák-zsinegek, lópokróczok. „HUNGÁRIA” kettős kézi kévekötővel favéggel.

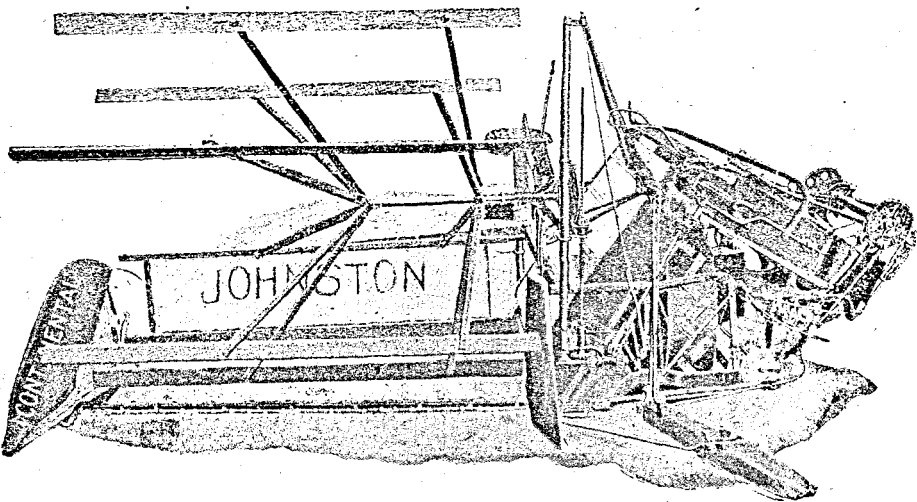
NAGEL ADOLF, Budapest, Arany János-u. 10. sz.

Sürgőny cím: NAGELA BUDAPEST.

1906

Vidéki telefon: 35-92.

A The Johnston Harvester Co.

JOHNSTON

kévekötő aratógépek, marokrakó aratógépek, fűkaszálók, szénaforgatók és gyűjtőgépek a leg-tökéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

1910

A „JOHNSTON” aratógépek dőltek gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1906-iki idényben 1600 „JOHNSTON” gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; az 1907 évre már eddig a csanádmegyei gazdák aratógép-szövetkezete, a Kisküküllő vármegyei gazd. egyesület és százakra menő uradalom fedezték szükségletüket Johnston gépekben, ami a JOHNSTON gépek birtokosainak megelégedését legmeggyőzőbben bizonyítja.

Vezérképviselő és főraktár:

Melichár Ferencz Bächer Rudolf

Budapest, VI. Nagymező-utca 68.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix. KWIZDA FERENC JANOS

cs. és kir. ausztriai-magyarországi, kir. román és bolgár fejed. udv. szállító, ker. gyógyszerész 1737. I. Korneuburg, Bécs mellett. — Lósportcikkek.

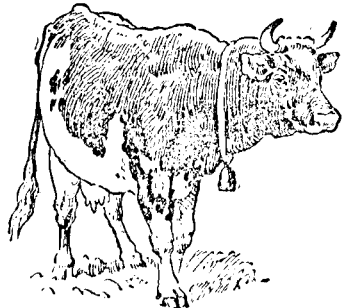

Kwizda-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.

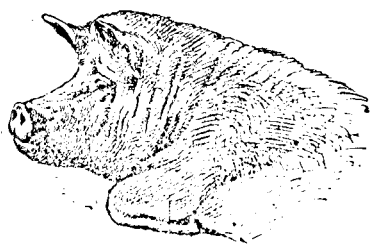
Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállókban, úgy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénaság ellen. A lovat trainingben igen nagy munkabírássá képesíti.

KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztés-nél, a tej javítására a teljes fokozására. 1 doboz ára 1.40 K. 1/2 doboz 70 fillér.

Csakis ezen védjeggyel valódi. — Képes átjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. szám.

Kwizda-féle sertés-por

Egészségi por a hizlalás előmozdítására. Kis doboz Kor. 1.20. Nagy doboz Kor. 2.40.

Kwizda-féle baromfi-por

dietaetikus szer a tápszethez való hozzáadására ludak, kacskák, tyukok, gyöngytyukok, pávák stb. részére. Egy doboz ára K. 1.

FISCHER

-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvával óvhatók meg a legbiztosabban a kazlak, gépek és kocsik az eső ellen.

Ezen ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 24 év óta fennálló FISCHER-féle zsák-és ponyvagár Budapest, V., Nádor-u. 31-33., az ország legnevesebb uradalmainak szállítója. 1806

Mindennemű juta- és lenzsákok gyártása

Ponyvakölcsönző intézet.

Hirdetéseket jutányos árban felvállal e lap kiadóhivatala.

Hatása biztos!

Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

1894. IV. festékgyárak

BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.